
MEMO

Reg nr: 26-4/15-00334/009
Kuupäev: 04.12.15
Kellele: Kristen Michal, minister
Kellelt: Relika Metsallik-Koppel, nõunik, Infoühiskonna teenuste arendamise osakond
Teema: Paberivaba ametlik suhtlus

Infoühiskonna arengukava 2020 eesmärk on saavutada paberivaba ametliku suhtluse osakaaluks 95%. MKM ITAO¹ tegi 2015. a kevadel uuringu, mille tulemusel selgus, et 2014. aastal vahetas Eesti avalik sektor jätkuvalt vähemalt² **3 miljonit** paberdokumenti ühes kvartalis ja seega ligi **12 miljonit** dokumenti aastas. Neist **90%** on sisse tulnud ja **10%** väljasaadetud dokumendid.

Ministeeriumide (sh haldusala) postiteenuse kulu 2014. a oli kokku **2,6 miljonit eurot**³, mis teeb väljasaadetud paberdokumentide maksumuseks kulukalkulaatori⁴ järgi ligi **3 miljonit eurot** aastas (Vaata MEMO lisa 1: **Tõrge! Ei leia viiteallikat.**). Paberdokumentide vastuvõtmise maksumuseks on ca **4 miljonit eurot** aastas, millele lisanduvad veel dokumentide menetlemise⁵, arhiveerimise ja hävitamise kulud. Isikute kulu, kes ministeeriumidele (sh haldusala) paberdokumente esitavad on kuni **24 miljonit eurot** aastas.⁶

Suure dokumendivahetuse mahu ja paberi osakaalu peamised põhjused:

- ametnike ja töötajate harjumused ja soovimatus midagi muuta;
- ametnike ja töötajate vähesed teadmised riigi infosüsteemi võimalustest;
- aegunud nõuded õigusaktides.

Võimalused paberdokumentide mahu vähendamiseks:

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium töötas välja Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu „Teenuste korraldamise ja teabehalduse alused“ (TKTA), mis toetab valitsuskabineti 30.06.2015. a kabinetinõupidamise avalikke teenuseid käsitlevate otsuste elluviimist.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Andmekaitse Inspektsiooni ja Riigi Infosüsteemi Ameti koostöös on valmimas teenus asutustele dokumentide turvaliseks kättetoimetamiseks isikutele riigiportaali teenuse "Minu postkast" (ADIT⁷) vahendusel, kus puudutatud isik saab lugeda dokumenti ainult oma ID-kaardiga.⁸

2015. a aprillis tõstatati Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt õigusloome ümarlaual aegunud õigusaktide teema, et tõsta õigusloome juhtide teadlikkust IT pakutavatest võimalustest, algatada arutelu „ainult paber“ ja „paber ennekõike“ nõuete ülevaatamise võimalustest asutustes.

¹ Infoühiskonna teenuste arendamise osakond

² Kokku nimetati 65% Riigi infosüsteemi haldussüsteemis registreeritud infosüsteemidest.

³ Riigi Tugiteenuste Keskuse andmed

⁴ Kulukalkulaatori järgi on postiteenuse maksumus 100 dokumendi kohta 208 eurot, dokumendi väljasaatmise kulu (sh paber ja printimine) 31 eurot ja paberdokumentide vastuvõtmise kulu 40 eurot.

⁵ taanlased välja on arvutanud, et ühe saadud paberdokumendi töötlemisele kulub 11,7 € ja e-kirja töötlemisele 11,0 €, samas kui e-teenuse (sh iseteeninduskeskkonnas) puhul on sama toiminguga seotud kulu 4,2 €.

⁶ Toodud summadesse ei ole arvestatud paberkandjal asutusesiseste dokumentide maksumust.

⁷ Ametlike dokumentide infrastruktuuri teenus.

⁸ Sarnase lahenduse on oma e-keskkonda loonud ka Maksu- ja Tolliamet.

Ettepanekud dokumendivahetuse mahu vähendamiseks ja paberi osakaalu vähendamiseks:

1. Vabariigi Valitsusel võtta vastu määrus „Teenuste korraldamise ja teabehalduse alused“
2. Ministeeriumidel vähendada postiteenuste kulu vähemalt 30% aastaks 2020, selleks:
 - 1.1. analüüsida asutuse dokumendivahetust (sh paberdokumente), rakendades määruses toodud põhimõtteid.
 - 1.2. kirjeldada meetmed ja koostada tegevuskava dokumendivahetuse (sh paberdokumentide) vähendamiseks konkreetsetel juhtudel.
 - 1.3. käivitada valdkonna õigusaktide ülevaatamine, aegunud nõuete muutmiseks ja paberi mahu vähendamiseks.
3. Haridus- ja Teadus-, Keskkonna-, Kultuuri-, Maaelu- ja Välisministeeriumil selgitada välja kogu paberdokumendivahetuse maht (Vaata MEMO lisa 1).
4. Justiitsministeeriumil algatada menetlusseaduste ja avaliku teabe seaduse kaasajastamine.

Loetelu infosüsteemidest, mille paberdokumendivahetuse maht on kõige suurem leiab MEMO lisast 1.

Täpsema ülevaate infosüsteemidest, mille paberdokumendivahetuse maht on kõige suurem leiab MEMO lisast 2.